

Crna Gora
Regulatorna agencija
za energetiku

Broj: 16/1250-6
Podgorica, 27.04.2016. godine

CRNA GORA
SKUPŠTINA CRNE GORE

PRIMLJENO:	27. IV	20. 16	GOD.
KLASIFIKACIONI BROJ:	00-72/16-121		
VEZA:			
IPA:	1079 XXV		
SKRAĆENICA:			PRILOG:

SKUPŠTINA CRNE GORE

Podgorica

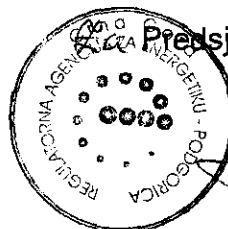
Predmet: Prijedlog Finansijskog izvještaja sa Izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku za 2015. godinu

Postupajući u skladu sa članom 54 stav 5 Zakona o energetici ("Službeni list CG", broj 5/16), kojim je propisano da Agencija utvrđuje predlog finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu za prethodnu godinu i podnosi Skupštini Crne Gore na usvajanje, u prilogu akta dostavljamo: Prijedlog Finansijskog izvještaja sa Izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku za 2015. godinu, Odluku Odbora Agencije o usvajanju Prijedloga Izvještaja i Odluku o određivanju predstavnika Agencije koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri razmatranja i usvajanja Izvještaja.

Navedeno dostavljamo u 130 primjeraka, kao i CD sa dokumentom u elektronskoj formi.

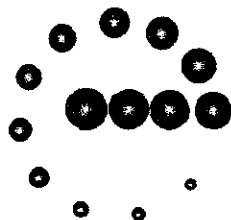
Napominjemo da je Agencija navedeni izvještaj dostavila i Ministarstvu finansija Crne Gore, shodno obavezi utvrđenoj članom 67 st. 3 i 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list CG", br. 20/14 i 56/14), gdje stoji da nadležni organ nezavisnog regulatornog tijela utvrđuje predlog finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu, odnosno stanju za prethodnu godinu i određuje predstavnika nezavisnog regulatornog tijela koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri i dostavlja Ministarstvu finansija do 30. aprila tekuće, za prethodnu godinu.

S poštovanjem,

Predsjedavajući Odbora Agencije

Miroslav Vukčević

Crna Gora
Regulatorna agencija za energetiku

**FINANSIJSKI IZVJEŠTAJ SA IZVJEŠTAJEM O RADU
REGULATORNE AGENCIJE ZA ENERGETIKU
ZA 2015. GODINU**

PRIJEDLOG

Podgorica, april 2016. godine

REGULATORNA AGENCIJA ZA ENERGETIKU

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 96

Podgorica

tel: +382 20 229 615, +382 20 229 616

fax: +382 20 229 755

E-mail: regagen@t-com.me

www.regagen.co.me

SADRŽAJ

1. UVOD	4
2. FINANSIJSKO POSLOVANJE AGENCIJE	5
2.1. Tabela prikaz prihoda i rashoda Agencije u 2015. godini	6
2.2. Sprovođenje postupka javnih nabavki	11
3. AKTIVNOSTI AGENCIJE	13
3.1. Normativna aktivnost	13
3.2. Donošenje odluka o regulatorno dozvoljenom prihodu, cijenama i tarifama za električnu energiju	14
3.3. Utvrđivanje cijena, tarifa i naknada za električnu energiju i usluge	15
3.4. Izdavanje licenci energetske subjektima	17
3.5. Tržište električne energije	20
3.6. Obnovljivi izvori energije i kogeneracija	21
3.7. Poslovi Agencije vezani za regulisanje sektora gasa	23
3.8. Odlučivanje Agencije po žalbama kupaca električne energije	23
3.9. Postupci pred Vrhovnim sudom Crne Gore koji se odnose na presude Upravnog suda donijete u vezi sa odlukama o odobravanju regulatorno dozvoljenog prihoda, cijena i tarifa	24
3.10. Nadzor nad radom energetskih subjekata	25
3.11. Institucionalno jačanje Agencije	27
3.12. Međunarodne aktivnosti	28
3.13. Ostali poslovi	31
4. REZIME	32

1. UVOD

Predlog finansijskog izvještaja sa Izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku za 2015. godinu, pripremljen je u skladu sa obavezama utvrđenim članom 54 stav 5 Zakona o energetici ("Službeni list CG", broj 5/16), (u daljem tekstu: Zakon), i članom 67 st. 3 i 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list CG", broj 20/14).

Članom 54 stav 5 Zakona propisano je da Agencija utvrđuje predlog finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu za prethodnu godinu i podnosi Skupštini Crne Gore na usvajanje, dok je članom 67 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, propisano da nadležni organ nezavisnog regulatornog tijela utvrđuje predlog finansijskog izvještaja sa izvještajem o radu, odnosno stanju za prethodnu godinu i određuje predstavnika nezavisnog regulatornog tijela koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri. Predlog finansijskog izvještaja i akt o određivanju predstavnika, nadležni organ nezavisnog regulatornog tijela dostavlja Ministarstvu finansija do 30. aprila tekuće, za prethodnu godinu.

Ovaj izvještaj predstavlja pregled aktivnosti Agencije koje su predviđene Finansijskim planom i Planom rada Agencije za 2015. godinu, koje je usvojila Skupština Crne Gore, Odlukom broj 00-72/14-45/4 EPA 631 XXV od 27.12.2014. godine.

U prvom dijelu Izvještaja prikazano je Finansijsko poslovanje Agencije, koje čini finansijski prikaz primitaka i izdataka ostvarenih u toku 2015. godine, na osnovu podataka iz poslovnih knjiga i knjigovodstvene dokumentacije Agencije.

Drugi dio izvještaja obuhvata aktivnosti Agencije sprovedene u skladu sa ovlašćenjima i nadležnostima sadržanim u Zakonu o energetici iz 2010. godine, drugim zakonima i podzakonskim aktima, koji detaljnije uređuju pojedina pitanja iz oblasti energetike, u odnosu na: normativnu ulogu, utvrđivanje tarifa za električnu energiju, licenciranje subjekata za obavljanje energetske djelatnosti, razvoj tržišta električne energije, obnovljive izvore energije, nadzor energetske djelatnosti subjekata, rješavanje žalbi, nacionalnu i međunarodnu saradnju, i druge tekuće poslove, pri čemu su korišćeni službeni podaci kojima Agencija raspolaže.

U toku 2015. godine održano je 27 redovnih sjednica Odbora Agencije, na kojima su donijete odluke, odobrenja, saglasnosti, rješenja i druga akta iz nadležnosti Odbora, koje su sadržane u ovom izvještaju.

Sačinjavanjem godišnjeg izvještaja, koji se razmatra i usvaja na Skupštini Crne Gore, obezbjeđuje se transparentnost rada i poslovanja Agencije u odnosnoj godini.

2. FINANSIJSKO POSLOVANJE AGENCIJE

Finansijsko poslovanje Agencije u 2015. godini, bazirano je na Zakonu o energetici iz 2010. godine koji je tada i bio u primjeni. Članom 45 stav 1 ovog zakona propisano je da se sredstva za rad Agencije obezbjeđuju iz naknada za izdavanje licenci, godišnjih naknada za korišćenje licenci za obavljanje energetskih djelatnosti i naknada za rješavanje sporova, koje utvrđuje u skladu sa ovim zakonom, dok je stavom 2 propisano da se sredstva za rad utvrđuju Finansijskim planom Agencije koji, na osnovu plana rada, utvrđuje Odbor Agencije, a usvaja Skupština Crne Gore. Finansijski plan, koji sadrži pregled troškova, odnosno izdataka i prihoda, tj. primitaka Agencije, usvaja i njegovu opravdanost ocjenjuje Skupština Crne Gore. Takav način finansiranja, nezavisno od Budžeta države, obezbjeđuje finansijsku samostalnost Agencije i nezavisnost u radu. Agencija je neprofitna organizacija, a jedini izvor finansiranja su sredstva koja se obezbjeđuju u realizaciji finansijskog plana. Sredstva dobijena od naknada za licence treba da omoguće obavljanje djelatnosti Agencije i poslova sadržanih u planu rada za odnosnu godinu.

S obzirom da se energetske djelatnosti mogu obavljati samo na osnovu licenci koje, ako Zakonom nije drukčije određeno, Agencija izdaje na zahtjev energetskog subjekta za svaku djelatnost posebno, energetski subjekat je dužan da plati naknadu za izdavanje licence, kao i da plaća godišnju naknadu za korišćenje licence tokom perioda na koji je izdata licenca. Visinu ovih naknada Agencija utvrđuje odlukom koja se donosi za svaku godinu posebno u iznosima koji treba da pokriju planirane troškove Agencije utvrđene finansijskim planom.

Iznosi naknada za licence utvrđeni su Odlukom o naknadama za licence za 2015. godinu primjenom Metodologije za utvrđivanje naknada za licence. Metodologijom je utvrđeno da se godišnji prihod obezbjeđuje od imalaca licenci-energetskih subjekata iz dvije oblasti energetskog sektora, elektroenergetske i oblasti nafte i gasa, pri čemu je usvojen metodološki pristup da u ukupnom prihodu učešće dijela prihoda od naknada iz oblasti elektroenergetskih djelatnosti i dijela prihoda od naknada iz oblasti nafte i gasa zavisi od nivoa aktivnosti Agencije na poslovima koji se odnose na navedene oblasti.

Planirani iznosi naknada za korišćenje licenci utvrđuju se na osnovu broja i vrste izdatih licenci za navedene energetske oblasti, a na bazi ostvarenja tehničkih i energetskih indikatora djelatnosti energetskih subjekata iz prethodne godine (u elektroenergetskoj oblasti to su: instalisana snaga - MW i isporučena energija - MWh, a u oblasti nafte i gasa: skladišni kapacitet - m³, broj i vrsta transportnih sredstava, kao i količine isporučenih/prodatih naftnih derivata u litrima).

2.1. Tabela prikaz prihoda (primitaka) i rashoda (izdataka) Agencije u 2015. godini

Tabela 1. - Prikaz prihoda (primitaka) i rashoda (izdataka) Agencije u 2015. godini

Red. broj	Opis	Planirano	Ostvareno
		€	€
	PRIHODI		
1	Prihodi od naknada za korišćenje licenci	1.376.782,66	1.400.296,57
2	Prihodi od naknada za izdavanje licenci	4.200,00	11.100,00
3	Ostali poslovni prihodi	12.100,00	19.581,47
I	UKUPNI PRIHODI (1+2+3)	1.393.082,66	1.430.978,04
4	Prenesena sredstva iz prethodnih godina		317.455,36
I.I	UKUPNI PRIHODI I PRENESENA SREDSTVA	1.393.082,66	1.748.433,40
	RASHODI		
1	Troškovi materijala	21.800,00	15.838,59
	Troškovi kancelarijskog materijala	9.000,00	4.552,96
	Troškovi stručne literature	2.500,00	2.141,50
	Troškovi štampanja propisa	3.500,00	2.216,25
	Troškovi goriva i energije	6.800,00	6.927,88
2	Bruto zarade, naknade zarada i dr. primanja zaposlenih	845.719,15	844.326,74
	Bruto zarade i bruto naknade zarada i dr.primanja	755.171,90	752.319,71
	Doprinosi na teret poslodavca	90.547,25	92.007,03
3	Troškovi službenih putovanja	52.000,00	51.580,57
4	Troškovi proizvodnih usluga	24.500,00	26.257,67
	Troškovi komunikacija	11.500,00	10.358,57
	Troškovi održavanja sredstava	10.500,00	11.961,60
	Troškovi poštarine	1.500,00	2.650,10
	Troškovi oglašavanja	1.000,00	1.287,40
5	Troškovi neproizvodnih usluga	78.500,00	40.133,86
	Troškovi konsultantskih usluga	35.000,00	6.540,95
	Troškovi komunalija	1.500,00	1.494,33
	Troškovi provizija	3.000,00	3.191,27
	Premije osiguranja	2.000,00	1.721,29
	Troškovi članarina, obrazovanja, seminara i radionica	20.000,00	12.792,74
	Ostali troškovi	17.000,00	14.393,28
6	Nabavka osnovnih sredstava	15.000,00	15.060,79
7	Sredstva za rješavanje stambenih potreba	42.744,64	42.744,64
8	Zakup poslovnog prostora-kreditno zaduženje za kupovinu poslovnog prostora	25.000,00	22.929,44
9	Procjena imovine energetskih subjekata	20.000,00	9.260,00
10	Rezervisanje naknade zarade članu Odbora Agencije	51.016,47	16.612,76

11	Troškovi Projekta i njegove implementacije (Informacioni sistem, III paket EU, Regulatorno računovodstvo, Kvalitet snabdijevanja)	18.000,00	-
12	Zakup Softvera za izdavanje garancije porijekla i utvrđivanje statusa povlašćenih proizvođača	20.000,00	20.000,00
13	Trening i obuka kadrova za gas	5.000,00	-
14	Organizacija skupova u oblasti energetske regulacije	5.000,00	453,00
II	UKUPNI RASHODI (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10+11+12+13+14)	1.224.280,26	1.105.198,06
a)	Obaveze na početku perioda	-	5.007,10
b)	Obaveze na kraju perioda	-	11.278,30
III	UKUPNO POTROŠENA SREDSTVA (II+a-b)	1.224.280,26	1.098.926,86
IV	REZERVA	58.000,00	58.000,00
V	Prenesena sredstva u Budžet Crne Gore za 2014. godinu	-	201.752,77
VI	Sredstva za prenos u Budžet Crne Gore za 2015. godinu	110.802,40	389.753,77
VII	UKUPNO RASHODI, REZERVA, SREDSTVA ZA BUDŽET CRNE GORE (III+IV+V+VI)	1.393.082,66	1.748.433,40

I Prihodi

U okviru Prihoda prikazan je priliv sredstava od naknada uplaćenih Agenciji u toku 2015. godine, kao i ostalih raspoloživih sredstava koja je Agencija koristila, i to:

- Po osnovu godišnjih naknada za korišćenje licence u 2015. godini ostvaren je prihod u iznosu od 1.400.296,57 €, što je za 1,71% više od planiranog iznosa od 1.376.782,66 €;
- Prihodi od naknada za izdavanje licenci, koji su planirani u iznosu od 4.200,00 €, ostvareni su u iznosu od 11.100,00 €, odnosno 6.900,00 € više od planiranog, iz razloga što je broj podnijetih zahtjeva za izdavanje licenci bio veći od očekivanog;
- U 2015. godini Agencija je ostale poslovne prihode ostvarila u iznosu od 19.581,47 €, koji se sastoje od refundacije troškova službenih putovanja u iznosu od 11.606,62 €, refundacije troškova naknade zarade zbog porodiljskog odsustva u iznosu od 5.808,00 €, isplata štete koja je nastala kao posljedica poplavljenog prostora direktno iznad prostorija Agencije u iznosu od 1.868,30 i ostalih poslovnih prihoda u iznosu od 298,55 €.
- Sredstva prikupljena u prethodnim godinama koja nijesu iskorišćena u toku tih godina iznosila su 317.455,36 €. Od navedenih sredstava, u Budžet Crne Gore su dana 19.03.2015. godine, prenijeta sredstva, u iznosu od 201.752,77 €. Razlika od 115.702,59 € odnosi se na odobrenu rezervu od 58.000,00 € kao i na sredstva u iznosu od 57.702,59 € koja su iz 2012. godine prenijeta u 2013. godinu, u skladu sa Zakonom o energetici (iz 2010. godine). Pomenuta razlika je, sa ostvarenim viškom sredstava u 2015. godini, prenijeta u Bužet Crne Gore dana 01.04.2016. godine.

II Rashodi

U okviru Rashoda dat je pregled svih troškova Agencije u 2015. godini, odnosno prikazano je na koji način su iskorišćena prikupljena sredstva. Ukupno potrošena sredstva Agencije u 2015. godini, iznose 1.098.926,86 € i manja su za 10,24% od planiranih 1.224.282,26 €.

- 1) *Troškovi zaposlenih* ostvareni su u iznosu od 844.326,74 €, što je približno jednako iznosu od 845.719,15 €, koliko je predviđeno Finansijskim planom za 2015. godinu.
- 2) *Troškovi za materijal i usluge* u ukupnom iznosu su bili manji od planiranih, a pojedinačno su ostvareni na sljedeći način:
 1. *Troškovi kancelarijskog i ostalog materijala* ostvareni su u iznosu od 4.552,96€ i manji su za 49,41% od planiranih 9.000,00 €;
 2. *Troškovi stručne literature* koji se odnose na pretplatu na "Službeni list Crne Gore", pretplatu na stručne časopise iz pravne i ekonomske oblasti i kupovinu druge literature, kao što su komentari zakona koji regulišu oblasti značajne za Agenciju, koji su bili planirani u iznosu od 2.500 €, ostvareni su u iznosu od 2.141,50 €, odnosno manji su za 14,34%;
 3. *Troškovi štampanja propisa* u "Službenom listu Crne Gore" ostvareni su u iznosu od 2.216,25 €, što je za 36,68% manje od planiranog iznosa od 3.500,00 €;
 4. *Troškovi goriva i energije* iznosili su 6.927,88 €, što je za 1,88% veće od planiranih 6.800,00 €.
- 3) *Za službena putovanja* potrošeno je ukupno 51.580,57 €, od čega je iznos od 11.606,62 € refundiran od strane organizatora skupova, kako je objašnjeno u okviru Prihoda - napomena 3, pa je Agencija realno od svojih sredstava potrošila 39.973,95 €, što je za 23,13% manje od planiranih 52.000,00 €.
- 4) *Troškovi komunikacija*, u ukupnom iznosu od 10.358,57 € su manji su od planiranih 11.500,00 €, za 9,93% i odnose se na troškove fiksnih i mobilnih telefona, kao i na troškove interneta;
- 5) *Troškovi održavanja sredstava* iznose 11.961,60 € i veći su od planiranih 10.500,00 € za 13,92%. Razlog za uvećanu potrošnju sredstava za održavanje je saniranje štete koja je nastala kao posljedica poplavljenog prostora direktno iznad prostorija Agencije. Sanacija štete je iznosila 2.051,56 €. Agencija je po osnovu sanacije štete naplatila iznos osiguranja u iznosu od 1.868,30 €, kao što je navedeno u djelu koji se odnosi na ostale poslovne prihode, čime je realan trošak za sanaciju štete iznosio 183,26 €. Ostatak ostvarenog iznosa, Agencija je kao vlasnik poslovnog prostora koji je u stambenoj zgradi, a na osnovu Odluke Skupštine stanara, na ime troškova održavanja zajedničkih prostorija, u 2015. godini, uplatila ukupan iznos od 7.017,12 €. Ostatak sredstava od 2.892,92 € odnosi se na: registraciju vozila u iznosu od 831,58 €, računarski antivirus program 819,53 € i ostale troškove popravke i održavanje poslovnog prostora i opreme 1.241,81 €.
- 6) *Troškovi poštarina* iznose 2.650,10 € i veći su za 76,67% od planiranih 1.500,00 €. Razlog veće realizacije ovog troška u odnosu na planirani jeste uvećani obim poslova u Agenciji, a time i veća korespodencija odnosno dostava putem pošte

prvenstveno energetskim subjektima, zatim fizičkim/pravnim licima u postupcima po žalbama, u postupcima javnih nabavki, u postupcima za slobodan pristup informacijama i dr.

- 7) *Troškovi oglašavanja* u sredstvima informisanja ostvareni su u iznosu od 1.287,40 €, što je za 28,74% više od planiranih 1.000,00 €. Razlog veće potrošnje sredstava od planiranog je izmjena Zakona o javnim nabavkama, po kome je uvedeno obavezno objavljivanje postupaka javnih nabavki u sredstvima javnog informisanja.
- 8) *Troškovi konsultantskih usluga* ostvareni su u ukupnom iznosu od 6.540,95 € i manji su od planiranih 35.000,00 € za 81,31%. Razlog nerealizacije ovog troška, jeste nesprovođenje aktivnosti u skladu sa Planom rada za 2015. godinu, kojima je utvrđeno da se navedena sredstva utroše na stvaranje normativne infrastrukture za regulaciju sektora gasa, pripremu potrošača i stvaranje svih neophodnih uslova za prelazak na potpuno otvoreno tržište električne energije pa i sadašnjih još uvijek tarifnih potrošača, tj. domaćinstava. Osnovni razlog za ovo nalazi se u činjenici da se očekivano usvajanje i stupanje na snagu novog Zakona o energetici umjesto u toku 2015. godine desilo u januaru 2016. godine, zbog čega je ovaj trošak planiran u 2016. godinu sa istom namjenom.
- 9) *Troškovi komunalija* iznose 1.494,33 € i približno su jednaki planiranom iznosu od 1.500,00 €;
- 10) *Troškovi provizija*, koji se odnose prvenstveno na provizije banaka, ostvareni su u iznosu od 3.191,27 €, i veći su od planiranih 3.000,00 € za 6,38%;
- 11) *Troškovi premija osiguranja* ostvareni su u iznosu od 1.721,29 €, što je za 13,94% manje od planiranih 2.000,00 €.
- 12) Za troškove seminara, obuke kadrova i plaćanja članarina međunarodnim organizacijama čiji je član Agencija, upotrijebljena su sredstva koja su manja od planiranih za 36,04%. Agencija je u 2015. godini platila prisustvo na međunarodnim seminarima u energetskoj regulaciji u iznosu od 6.272,74 €, prisustvo na seminarima u zemlji 1.120,00 €, kao i troškove stručnog usavršavanja zaposlenih u iznosu od 400,00 €. Pored toga, Agencija je kao članica MEDREG-a (Udruženja regulatora za električnu energiju i gas Mediterana) platila iznos godišnje članarine od 1.000,00 €, a kao posmatrač CEER-a (Savjet evropskih energetskih regulatora) godišnji iznos od 4.000,00 €.
- 13) Ostali troškovi odnose se na troškove reprezentacije u iznosu od 638,65 €, troškovi poklona za 8. mart i Novu godinu u iznosu od 2.067,40 €, troškove bifea u iznosu od 3.692,65 €, troškove pomoći i donacija u iznosu od 3.660,00 €, troškove administrativnih i sudskih taksi propisanih zakonom, troškove pretplate na dnevnu štampu i ostale troškove koji nijesu posebno spomenuti.

Za nabavku osnovnih sredstava planirano je 15.000 €, a potrošeno 15.060,79 €, što je približno jednako planiranom iznosu.

Sredstva za rješavanje stambenih potreba zaposlenih izdvojena su u iznosu od 42.744,64 €, što je jednako planiranom iznosu.

Troškovi zakupa nedostajućeg poslovnog prostora ostvareni su u iznosu od 22.929,44 €, što je u odnosu na planiranih 25.000,00 € manje za 8,28%.

Troškovi Procjene imovine energetskih subjekata ostvareni su u iznosu od 9.260,00€, što je za 53,70% manje od planiranog iznosa od 20.000,00€. Zakonom o energetici iz 2010. godine, utvrđena je mogućnost Agencije da, angažovanjem nezavisnog procjenitelja izvrši kontrolu odnosno utvrdi strukturu i vrijednost imovine i sredstava kojima energetski subjekat obavlja djelatnost za koju Agencija odobrava cijene ili tarife. Ostvareni iznos za procjenu imovine energetskih subjekata odnosi se na ocjenu i procjenu imovine Operatora Distributivnog Sistema Crne Gore, a usled ne podnošenja procjene imovine od strane ostalih energetskih subjekata, ostatak planiranog iznosa nije ostvaren.

Rezervisanja sredstava za naknadu zarade po isteku mandata člana Odbora Agencije, u skladu sa članom 35 navedenog zakona, ostvarena su u iznosu od 16.612,76 €, što je za 67,44% manje od planiranog iznosa od 51.016,47€.

Zakup softvera za izdavanje garancija porijekla i utvrđivanje statusa povlašćenih proizvođača ostvareni su u visini planiranog iznosa od 20.000,00 €. Zakonom je propisano da Agencija vodi registar izdatih garancija porijekla, a zbog obimnosti podataka i složenosti procesa, neophodno je korišćenje softverske aplikacije koja će omogućiti i cirkulisanje garancija porijekla sa evropskim zemljama. Kako su za nabavku softverske aplikacije neophodna sredstva reda veličine 100.000,00 € i više zbog potrebe održavanja iste, opredjeljenje Agencije je da formira fond u kome bi se na godišnjem nivou izdvajala sredstva u iznosu od 20.000,00 €, do momenta stvaranja uslova da se ista kupi.

Troškovi Projekta i njegove implementacije (Informacioni sistem, III paket EU, Regulatorno računovodstvo, Kvalitet snabdijevanja), kao i trening i obuka kadrova za gas nijesu realizovani u 2015. godini, pa je isto planirano u 2016. godinu, i od strane Skupštine Crne Gore usvojeno Finansijskim planom za 2016. godinu.

a) Kratkoročne obaveze na početku perioda

Neizmirene obaveze iz 2014. godine u iznosu od 5.007,10 €, prezentovane u Finansijskom izvještaju Agencije za 2014. godinu, izmirene su u toku 2015. godine i nivo odliva sredstava po tom osnovu iskazan je zbirno na stavci kratkoročnih obaveza na početku perioda.

b) Kratkoročne obaveze na kraju perioda

Na kraju 2015. godine ostale su neizmirene kratkoročne obaveze u ukupnom iznosu od 11.278,30 €. Navedene obaveze odnose se na obaveze prema dobavljačima.

III Ukupno potrošena sredstva

Agencija je u 2015. godini potrošila sredstva u ukupnom iznosu od 1.098.926,86 €, što je za 10,24% manje od planiranog iznosa od 1.224.282,26 €.

Rezerva i Prenos sredstava u Budžet Crne Gore (IV i VI)

Osnov za prenos sredstava Agencije u Budžet Crne Gore je član 45 stav 7 Zakona o izmjeni i dopuni Zakona o energetici ("Službeni list CG", broj 6/12), kojim je bilo propisano da su sredstva koja preostanu na računu Agencije nakon isteka poslovne godine u kojoj su obezbjeđena, prihod Budžeta Crne Gore.

Agencija je 01. aprila 2016. godine, prenijela u Budžet Crne Gore sredstva u iznosu od 389.753,77 €. Finansijskim planom Agencije za 2015. godinu, je kao iznos sredstava koji će biti prenijet u Budžet Crne Gore planirano 110.802,40 €.

Prenešeni iznos sredstava čine:

- 57.702,59 € (sredstva stečena i prenesena iz 2012. godine),
- 58.000,00 € (odobrena Rezerva po Finansijskom planu za 2014. godinu), i
- 274.051,18 € (višak sredstava koje je Agencija ostvarila u toku 2015. godine).

Ostatak sredstava od 58.000,00 €, kao odobrena rezerva po Finansijskom planu za 2015. godinu, je ostao na računu Agencije.

2.2. Sprovođenje postupaka javnih nabavki

Shodno Zakonu o javnim nabavkama ("Službeni list CG", br. 42/11 i 57/14), Agencija je, kao organizacija koja vrši javna ovlašćenja, obveznik javnih nabavki. U skladu sa članom 38 Zakona o javnim nabavkama Agencija je sačinila Plan javnih nabavki za 2015. godinu, po kojem su sprovedeni postupci za nabavku roba, usluga i radova. Planirani iznos javnih nabavki iznosio je 486.669,00 € dok je prema Izvještaju o sprovedenim postupcima javnih nabavki za 2015. godinu realizovano 56.137,15 €. Ostvarenje realizacije plana javnih nabavki je dato u sledećoj tabeli:

Tabela 2. - Realizacija Plana javnih nabavki za 2015. godinu

Vrsta postupka javne nabavke	Procijenjen i iznos po planu 2015.g.- €	Planirani postupci	Pokrenuti postupci	Završen i postupci	Obustavljeni postupci		Nerealizovani postupci		Realizovana ugovorena vrijednost sa porezom - €
					Broj	Iznos- €	Broj	Iznos- €	
Šoping metoda	89.400	18	14	11	3	32.400	4	12.900	41.445,13
Otvoreni postupak	390.269	2	2	1	1	385.269	0	0	4.760,00
Neposredni sporazum	7.000	-	-	-	-	-	-	-	9.932,02
UKUPNO	486.669	20	16	12	4	417.669	4	12.900	56.137,15

Procijenjena vrijednost za nabavke šoping metodom je 89.400 €, a realizovana ugovorena vrijednost, sa porezom, tih nabavki sprovedenih u 2015. godini je iznosila 41.445,13 €. Procijenjena vrijednost po Planu javnih nabavki za 2015. godinu se razlikuje od realizovane ugovorene vrijednosti, s obzirom da se šoping metodom sklapaju ugovori sa ponuđačima u kojima je osnovno opredjeljujuće mjerilo najniža ponudena cijena. Nabavke šoping metodom su se odnosile na: sredstva za održavanje higijene, usluge investicionog održavanja objekta, piće, kafu i druge srodne proizvode, gorivo za dva službena automobila, usluge vazdušnog prevoza, nabavku skenera, laserkog štampača, fax aparata, projektora, kompjutera za zaposlene, usluge osiguranja imovine, kolektivno osiguranje zaposlenih, kasko

osiguranje jednog službenog putničkog automobila, ormara za skladištenje arhivske građe i usluge finansijskog savjetovanja vezano za ocjenu procjene vrijednosti imovine operatora distributivnog sistema.

Obustavljeni postupci su se odnosili na: kancelarijski materijal i tonere, zakup poslovnog prostora i usluge štampanja i kopiranja. Procijenjena vrijednost ovih nabavki po Planu je iznosila 32.400,00 €.

- 1) Što se tiče kancelarijskog materijala i tonera, Regulatornoj agenciji za energetiku je dana 18.11.2015. godine dostavljena žalba od strane jednog ponuđača protiv Rješenja Regulatorne agencije za energetiku o izboru najpovoljnije ponude. Državna komisija za kontrolu postupaka javnih nabavki donijela je dana 04.03.2016. godine Rješenje kojim se žalba odbija kao neosnovana. Samim tim planirani postupak za 2015. godinu počeo je sa realizacijom u 2016. godini, kada je i zaključen Ugovor sa izabranim ponuđačem.
- 2) Vezano za šoping postupak Zakupa poslovnog prostora za potrebe Regulatorne agencije za energetiku, postupak je obustavljen jer nije pristigla nijedna ponuda. Postupak je ponovo raspisan, ali je poštujući rokove propisane Zakonom o javnim nabavkama, isti okončan u 2016. godini.
- 3) Vezano za šoping postupak – usluge štampanja i kopiranja, postupak je obustavljen jer su sve četiri ponude ponuđača bile neispravne.

Nerealizovani postupci sprovedeni šoping metodom odnosili su se na: kartice za evidenciju boravka na poslu zaposlenih, kancelarijski namještaj, ocjenu procjene vrijednosti imovine i procjenu vrijednosti imovine Crnogorskog elektroprenosnog sistema AD Podgorica. Procijenjena vrijednost ovih nabavki planirana je u iznosu od 12.900,00€.

U 2015. godini planirana su dva otvorena postupka javnih nabavki, procijenjene vrijednosti 390.269,00€, od čega je završen postupak "Procjena vrijednosti imovine operatora distributivnog sistema" u iznosu od 4.760,00€. Drugi postupak se odnosi na "Realizaciju Projekta izrade Podzakonskih akata koji uređuju oblast gasa", u iznosu od 385.269,00€. Ova finansijska sredstva Agencija je dobila kao grant za angažovanje tima eksperata za oblast gasa od Kraljevine Norveške, koji se isplaćuje u tri rate u zavisnosti od realizacije projekta. Kako se sredstva uplaćuju Agenciji u norveškoj nacionalnoj valuti to su ista podložna promjeni deviznog kursa valute, pa se iz tog razloga mijenjala i procijenjena vrijednost postupka ove javne nabavke. Ovaj postupak je u toku 2015. godine raspisivan tri puta, iz razloga što po prvom pozivu nije pristigla nijedna ponuda, po drugom nijedna ponuda nije bila ispravna, dok je po trećem pozivu donijeto Rješenje o izboru najpovoljnije ponude, na koje su ponuđači podnijeli žalbe Državnoj komisiji za kontrolu postupaka javnih nabavki. Državna komisija za kontrolu postupaka javnih nabavki je dana 06.04.2016. godine donijela Rješenje kojim se usvajaju žalbe ponuđača i nalaže Agenciji da u ponovnom postupku otkloni nepravilnosti na koje se ukazuje i donese novu odluku.

Ugovorena vrijednost javnih nabavki neposrednim sporazumom u 2015. godini iznosila je 9.932,02€. Radi se o sitnim nabavkama za tekuće dnevne potrebe.

Poštujući odredbe Zakona o javnim nabavkama, Agencija je blagovremeno sačinjavala izvještaje koji su u roku dostavljani nadležnom organu.

3. AKTIVNOSTI AGENCIJE

3.1. Normativna aktivnost

Izmjenama Zakona o energetici objavljenim u "Službenom listu Crne Gore", broj 10/15, izvršeno je preciziranje poslova Agencije koji se odnose na utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za usluge koje pružaju energetske subjekti u oblasti električne energije, uključujući i odredbu da korišćenje prenosnih i distributivnih sistema električne energije obuhvata angažovanje kapaciteta i opravdane tehničke gubitke. Takođe su stvoreni uslovi da se, u situaciji kada se kraj prethodnog regulatornog perioda ne poklapa sa početkom narednog, reguliše prelazni period primjene privremenih cijena i način utvrđivanja korekcija usljed primjene privremenih cijena i tarifa.

Navedene izmjene zakona, prouzrokovale su odgovarajuće izmjene u aktima Agencije, pa su donijeta sljedeća normativna akta u sektoru električne energije:

- 1) Pravila o izmjenama Pravila za izmjenu tarifa za električnu energiju ("Službeni list CG", broj 26/15);
- 2) Metodologija o izmjenama i dopunama Metodologije za utvrđivanje regulatornog prihoda i cijena za korišćenje distributivnog sistema električne energije ("Službeni list CG", broj 32/15);
- 3) Metodologija o izmjenama i dopunama Metodologije za utvrđivanje regulatornog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije ("Službeni list CG", broj 32/15);
- 4) Metodologija o izmjenama i dopunama Metodologije za utvrđivanje regulatornog prihoda javnog snabdjevača i regulisanih tarifa za snabdjevanje električnom energijom ("Službeni list CG", broj 32/15);
- 5) Pravila o izmjenama i dopunama Pravila o odobravanju naknade za rad operatora tržišta električne energije ("Službeni list CG", broj 32/15).

Pored navedenih opštih akata u 2015. godini je donijeta Metodologija za utvrđivanje cijena i uslova za pružanje pomoćnih i sistemskih usluga i usluga balansiranja prenosnog sistema električne energije ("Službeni list CG", broj 40/15), kojom je zamijenjen akt istog naziva. Inicijativu za donošenje ovog akta je podnio Crnogorski elektroprenosni sistem AD Podgorica - operator prenosnog sistema, a u cilju otklanjanja problema u primjeni balansnog mehanizma.

U okviru redovnih godišnjih aktivnosti, po usvajanju Finansijskog plana za 2016. godinu od strane Skupštine Crne Gore, Agencija je donijela Odluku o utvrđivanju naknada za licence za 2016. godinu ("Službeni list CG", broj 78/15). Ovom odlukom utvrđen je način obračunavanja godišnjih naknada za korišćenje licenci za obavljanje energetskih djelatnosti i iznosi naknada za izdavanje licenci za 2016. godinu.

U okviru kontinuiranog praćenja rezultata primjene važećih metodologija i pravila za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za regulisane djelatnosti (prenos

električne energije, distribucija električne energije i organizovanje tržišta električne energije), kao i vezanih akata koja se odnose na oblast ekonomske regulacije cijena električne energije, Agencija je, paralelno sa radom na izradi novog zakona o energetici, u 2015. godini pristupila utvrđivanju novih metodologija, u svemu usklađenih sa predviđenim zakonskim promjenama. Okončanje ove aktivnosti se očekuje u drugom kvartalu 2016. godine.

Agencija je preko ovlašćenih predstavnika bila aktivno uključena u rad Radne grupe Ministarstva ekonomije, sa zadatkom izrade novog zakona o energetici.

Usklađivanje postojećih i donošenje novih akata u skladu sa Zakonom predviđeno je do kraja 2016. godine.

3.2. Donošenje odluka o regulatorno dozvoljenom prihodu, cijenama i tarifama za električnu energiju

Agencija je u 2015. godini, na osnovu Pravila za izmjenu tarifa za električnu energiju, donijela sljedeće odluke:

- 1) Odluku o utvrđivanju privremenih cijena za angažovani prenosni kapacitet i dozvoljenih gubitaka električne energije u prenosnom sistemu ("Službeni list CG", broj 33/15);
- 2) Odluku o utvrđivanju privremenih cijena za angažovani distributivni kapacitet i dozvoljenih gubitaka električne energije u distributivnom sistemu ("Službeni list CG", broj 33/15);
- 3) Odluku o utvrđivanju privremenih cijena za pružanje pomoćnih i sistemskih usluga i usluga balansiranja Crnogorskom elektroprenosnom sistemu AD Podgorica ("Službeni list CG", broj 33/15);
- 4) Odluku o utvrđivanju privremene naknade za snabdijevanje za kupce priključene na distributivni sistem električne energije ("Službeni list CG", broj 33/15);
- 5) Odluku o utvrđivanju privremene naknade za rad Crnogorskom operatoru tržišta električne energije ("Službeni list CG", broj 33/15);
- 6) Odluku o utvrđivanju privremene naknade i cijene za angažovani prenosni kapacitet koju plaćaju proizvođači električne energije priključeni na prenosni sistem ("Službeni list CG", broj 33/15);
- 7) Odluku o utvrđivanju tabela sa privremenim cijenama za električnu energiju ("Službeni list CG", broj 33/15);
- 8) Odluku o trajanju regulatornog perioda, broj 15/3645-2 od 30.12.2015. godine, kojom je utvrđeno da će naredni regulatorni period, koji počinje 01.01.2017. godine, trajati do 31.12.2019. godine;

U skladu sa metodologijama za utvrđivanje regulatorno dozvoljenog prihoda, donesene su odluke kojima je utvrđen RDP i cijene za 2016. godinu, i to:

- 1) Odluka o utvrđivanju cijena Crnogorskom elektroprenosnom sistemu AD Podgorica za pružanje pomoćnih i sistemskih usluga i usluga balansiranja ("Službeni list CG", broj 67/15);
- 2) Odluka o utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena Crnogorskom elektroprenosnom sistemu AD Podgorica ("Službeni list CG", broj 69/15);
- 3) Odluka o utvrđivanju naknade za rad Crnogorskom operatoru tržišta električne energije DOO Podgorica ("Službeni list CG", broj 67/15);
- 4) Odluka o utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda Elektroprivredi Crne Gore AD Nikšić za javnog snabdjevača ("Službeni list CG", broj 67/15);
- 5) Odluka o utvrđivanju regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena za korišćenje distributivnog sistema električne energije ("Službeni list CG", broj 67/15);
- 6) Odluka o utvrđivanju tabela sa cijenama za električnu energiju ("Službeni list CG", broj 69/15).

3.3. Utvrđivanje cijena, tarifa i naknada za električnu energiju i usluge

Cijene, tarife i naknade za električnu energiju koje su primjenjivane od 01.01.2015. do 31.12.2015. godine, utvrđene su u skladu sa Metodologijom za utvrđivanje regulatornog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije, Metodologijom za utvrđivanje regulatornog prihoda i cijena za korišćenje distributivnog sistema električne energije, Metodologijom za utvrđivanje regulatornog prihoda javnog snabdjevača i regulisanih tarifa za snabdijevanje električnom energijom, Pravilima o odobravanju naknade za rad operatora tržišta električne energije i Pravilima za izmjenu tarifa za električnu energiju.

U periodu od 01.01. do 31.07.2015. godine, primjenjivane su cijene, tarife i naknade za električnu energiju i usluge utvrđene sredinom 2012. godine za trogodišnji regulatorni period 01.08.2012 - 31.07.2015. godine, korigovane u skladu sa Pravilima za izmjenu tarifa za električnu energiju i odredbama navedenih metodologija i pravila, kojima su predviđene korekcije pojedinih elemenata regulatorno dozvoljenog prihoda po isteku svake regulatorne godine.

U istom periodu, u skladu sa izmjenama Metodologije za utvrđivanje regulatornog prihoda i cijena za korišćenje prenosnog sistema električne energije koju je donijela Agencija, primjenjivane su i cijene iz Odluke o utvrđivanju naknada i cijena koju plaćaju proizvođači električne energije Crnogorskom elektroprenosnom sistemu AD Podgorica za angažovanje prenosnog kapaciteta za period 01.01.2014 - 31.07.2015. godine.

Takođe su primjenjivane i sljedeće odluke, koje je Agencija donijela u julu 2014. godine, i to:

- 1) Odluka o utvrđivanju iznosa korekcije regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena Elektroprivredi Crne Gore AD Nikšić za Operatora distributivnog sistema,
- 2) Odluka o utvrđivanju iznosa korekcije naknade Elektroprivredi Crne Gore AD Nikšić za Javnog snabdjevača,

- 3) Odluka o utvrđivanju iznosa korekcije regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena Crnogorskom elektroprenosnom sistemu AD Podgorica,
- 4) Odluka o utvrđivanju iznosa korekcije naknade za rad Crnogorskom operatoru tržišta električne energije DOO Podgorica, i
- 5) Odluka o utvrđivanju cijene električne energije iz domaćih izvora za isporuku po regulisanim tarifama sa važenjem do 31.12.2015. godine.

U periodu od 01.08. do 31.12.2015. godine, primjenjivane su odluke kojim su utvrđene privremene cijene, naknade i tarife, navedene u potpoglavlju 3.2. ovog izvještaja.

U periodu 01.01.2015 – 31.07.2015. godine cijena za angažovani prenosni kapacitet, utvrđena odlukom iz 2012. godine, za treću godinu regulatornog perioda i odlukom o korekcijama koje su primjenjivane u toj godini (01.08.2014 - 31.07.2015. godine), iznosila je 1,7181 €/kW/mjesec, a cijena dozvoljenih gubitaka električne energije u prenosnom sistemu 0,1405 €/kWh. U istim iznosima utvrđene su i cijene koje su primjenjivane u periodu 01.08.2015 – 31.12.2015. godine.

U periodu 01.01.2015 – 31.07.2015. godine cijena za angažovani distributivni kapacitet, utvrđena odlukom iz 2012. godine, za treću godinu regulatornog perioda i odlukom o korekcijama koje su primjenjivane u toj godini (01.08.2014 - 31.07.2015. godine), iznosila je 14,6041 €/kW/mjesec, a cijena dozvoljenih gubitaka električne energije u distributivnom sistemu 0,3657 €/kWh. U istim iznosima utvrđene su i cijene koje su primjenjivane u periodu 01.08.2015 – 31.12.2015. godine.

U periodu 01.01.2015 – 31.07.2015. godine jedinična naknada za snabdijevanje za kupce priključene na distributivni sistem, utvrđena odlukom iz 2012. godine, za treću godinu regulatornog perioda i odlukom o korekcijama koje su primjenjivane u toj godini (01.08.2014 - 31.07.2015. godine), iznosila je 1,6558 €/mjerno mjesto/mjesec. U istom iznosu utvrđena je i jedinična naknada koja se primjenjivala u periodu 01.08.2015 – 31.12.2015. godine.

U periodu 01.01.2015 – 31.07.2015. godine jedinična naknada za rad Crnogorskom operatoru tržišta električne energije DOO Podgorica (COTEE), utvrđena odlukom iz 2012. godine, za treću godinu regulatornog perioda i odlukom o korekcijama koje su primjenjivane u toj godini (01.08.2014 - 31.07.2015. godine), iznosila je 0,0149 €/kWh. U istom iznosu utvrđena je i jedinična naknada koja se primjenjivala u periodu 01.08.2015 – 31.12.2015. godine.

U tabeli 3 prikazane su prosječno odobrene cijene po kategorijama potrošnje za period 01.01.2012 - 31.12.2013. godine, za period 01.01. - 31.12.2014. godine, za period 01.01.2015 – 31.07.2015. godine, kao i za period 01.08.2015 – 31.12.2015. godine.

Tabela 3. - Prosječno odobrene cijene po kategorijama potrošnje za period 01.01.2012 - 31.12.2015. godine

Kategorija potrošnje	c €/KWh 01.01.2012.- 31.07.2012.	c €/KWh 01.08.2012.- 31.12.2012.	c €/KWh 01.01.2013.- 31.07.2013.	c €/KWh ¹⁾ 01.08.2013.- 31.07.2014.	c €/KWh ¹⁾ 01.08.2014.- 31.07.2015.	c €/KWh ¹⁾ 01.08.2015.- 31.12.2015.
1	2	3	4	5	6	7
Kombinat aluminijuma Podgorica	4,17	4,59	-	-	-	-
Željezara Nikšić	4,53	4,71	-	-	-	-
Željeznička infrastruktura Crne Gore	5,19	5,60	-	-	-	-
Distributivni kupci 35 kV	4,73	5,42	5,42	5,24	5,17	5,17
Distributivni kupci 10 kV	6,24	6,81	6,81	6,68	6,54	6,54
Distributivni kupci 0,4kV sa mjerjenjem snage	9,55	10,07	10,07	10,16	9,98	9,98
Distributivni kupci 0,4kV kod kojih se snaga ne mjeri, dvotarifno mjerenje	7,68	8,13	8,13	8,32	8,40	8,40
Distributivni kupci 0,4kV kod kojih se snaga ne mjeri, jednotarifno mjerenje	7,94	9,51	9,51	9,71	9,73	9,73
Distributivni kupci 0,4kV domaćinstva, dvotarifno mjerenje	7,68	8,13	8,13	8,32	8,40	8,40
Distributivni kupci 0,4kV domaćinstva, jednotarifno mjerenje	7,94	9,51	9,51	9,71	9,73	9,73

¹⁾ cijene sa uračunatim korekcijama

3.4. Izdavanje licenci energetske subjektima

a) Elektroenergetski sektor

U 2015. godini izdata je licenca za obavljanje djelatnosti proizvodnje električne energije DOO Hidroenergija Montenegro Berane, koja je ujedno i prva licenca izdata povlašćenom proizvođaču.

b) Naftni sektor

Tokom 2015. godine, za obavljanje djelatnosti u oblasti nafte i gasa Agencija je izdala ukupno 29 novih licenci, koje su prikazane u tabeli koja slijedi:

Tabela 4. – Pregled izdatih licenci u 2015. godini

Izdate licence u 2015. godini	Broj izdatih licenci	Imalac licence
Trgovina na veliko naftnim derivatima	6	DOO Marinero Team Podgorica
		DOO Intours Podgorica
		DOO Transrad Podgorica
		DOO Lukoil Montenegro Podgorica
		AD CMC Podgorica
		AD Zetatrans Podgorica
Trgovina na malo naftnim derivatima	4	DOO Zeta Petrol Podgorica
		DOO IK Real Podgorica
		DOO Humci Cetinje
		DOO Lukoil Montenegro Podgorica
Skladištenje naftnih derivata i TNG	4	DOO Zeta Petrol Podgorica
		DOO IK Real Podgorica
		DOO Novi Gas Podgorica
		DOO Humci Cetinje
Snabdijevanje krajnjih kupaca TNG	3	DOO IK Real Podgorica
		DOO Lukoil Montenegro Podgorica
		DOO Humci Cetinje
Transport naftnih derivata drumskim transportnim sredstvima	12	DOO AMD Zarubica Company Nikšić
		DOO May Sion Podgorica
		DOO SS Trans Tivat
		DOO EC Autotrade Podgorica
		DOO Energogas Podgorica
		DOO Avio Petrol Podgorica
		DOO Samcommerc Tivat
		DOO Albino Podgorica
		DOO Senić Petrol Podgorica
		DOO Montenegropetrol Podgorica
		AD Jugopetrol Podgorica
DOO D Trans Kotor		
UKUPNO	29	

Agencija je, na zahtjev imalaca licenci, vršila i izmjene licenci kod onih subjekata kod kojih je došlo do promjene obima obavljanja licencirane djelatnosti, koje se, zavisno od vrste licence, odnose na broj maloprodajnih objekata na kojima se obavlja djelatnost, skladišne kapacitete, odnosno broj transportnih sredstava kojim se vrši prevoz naftnih derivata i/ili TNG. Izvršene izmjene su prikazane u sljedećoj tabeli:

Tabela 5. – Pregled izmijenjenih licenci u 2015. godini

Izmjene licenci u 2015. godini	Broj izmijenjenih licenci	Imalac licence
Trgovina na malo naftnim derivatima	2	DOO Castellana & CO Podgorica
		DOO Kalamper Bar
Prodaja i snabdijevanje naftnih proizvoda i/ili gasa	1	DOO Petrol Crna Gora MNE Podgorica
Skladištenje i distribucija naftnih proizvoda i/ili gasa	1	DOO Petrol Crna Gora MNE Podgorica
Komerrijalni transport naftnih proizvoda i/ili gasa	5	DOO IK Real Podgorica
		DOO Gitanes Export Nikšić
		DOO Dekar Podgorica
		AD Jugopetrol Podgorica
		DOO Transpetrol Podgorica
Snabdijevanje krajnjih kupaca TNG	1	DOO Castellana & CO Podgorica
Skladištenje naftnih derivata i TNG	2	DOO Kalamper Bar
		DOO Castellana & CO Podgorica
Transport naftnih derivata drumskim transportnim sredstvima	5	DOO D Trans Kotor
		DOO Euro Oil Podgorica
		DOO Senić Petrol Podgorica
		DOO Lukana Podgorica
		DOO KMR Trans Danilovgrad
UKUPNO	17	

U 2015. godini oduzeto je 15 licenci, u postupcima koje je Agencija pokrenula na zahtjev subjekata u oblasti nafte i gasa.

U Tabeli koja slijedi dat je prikaz oduzetih licenci za obavljanje djelatnosti u oblasti nafte i gasa:

Tabela 6. – Pregled oduzetih licenci u 2015. godini

Oduzete licence u 2015. godini	Broj oduzetih licenci	Imalac licence
Skladištenje i distribucija naftnih proizvoda i gasa	3	DOO Sanus Podgorica
		DOO Gitanes Export Nikšić
		DOO Dak Petrol Podgorica
Transport naftnih derivata drumskim transportnim sredstvima	1	DOO Transpetrol Podgorica
Komerrijalni transport naftnih derivata	1	DOO Gitanes Export Nikšić
Skladištenje naftnih derivata	1	DOO Dely Tours Ulcinj
Trgovina na malo naftnim derivatima	4	DOO Dak Petrol Podgorica
		DOO Sanus Podgorica
		DOO Gitanes Export Nikšić
		DOO Dely Tours Ulcinj
Trgovina na veliko naftnim derivatima	2	DOO Virage Podgorica
		DOO Gitanes Export Nikšić
Trgovina na veliko TNG	1	DOO Sun Oil Podgorica
Snabdijevanje krajnjih kupaca TNG	2	DOO Gitanes Export Nikšić
		DOO Dak Petrol Podgorica
UKUPNO	15	

3.5. Tržište električne energije

Pravno regulatorni okvir, kojim je uređen način organizovanja i funkcionisanja tržišta u cjelini, čine:

- *Zakon o energetici*, kojim je utvrđeno da se kupovina/prodaja električne energije može obavljati na osnovu (bilateralnih) ugovora ili na organizovanom tržištu, da djelatnost organizovanja i upravljanja tržištem obavlja operator tržišta, koji subjekti mogu biti učesnici tržišta (proizvođači, trgovci snabdjevači, kvalifikovani kupci koji imaju balansnu odgovornost), kao i podzakonska akta:
- *Tržišna pravila*, zajedno sa pravilima i uputstvima koja proističu iz njih;
- *Pravila za dodjelu raspoloživih prenosnih kapaciteta na interkonektivnim vezama Kontrolne oblasti Crna Gora sa susjednim kontrolnim oblastima* (tzv. Pravila o aukcijama);
- *Metodologija za utvrđivanje cijena i uslova za pružanje pomoćnih i sistemskih usluga i usluga balansiranja prenosnog sistema električne energije* i
- *Pravila o uslovima i postupku promjene snabdjevača kvalifikovanih kupaca električne energije*.

Od 1. januara 2015. godine, kako je propisano Zakonom o energetici iz 2010. godine, su svi kupci električne energije postali kvalifikovani kupci, što znači da su i domaćinstva stekla pravo da biraju svog snabdjevača električnom energijom.

U cilju bolje informisanosti ove kategorije kupaca i potencijalnih snabdjevača, Agencija je sačinila i na svojoj internet stranici i u dnevnim novinama koje se distribuiraju na teritoriji Crne Gore, objavila "Brošuru o otvaranju tržišta i pravima potrošača", kao i dokument „Snabdijevanje električnom energijom“, koji predstavlja neku vrstu vodiča sa osnovnim informacijama za potencijalne snabdjevače.

I pored toga, u 2015. godini nije došlo do pojave novih snabdjevača niti do promjene u načinu snabdijevanja električnom energijom krajnjih kupaca. To znači da su se svi kupci koji su direktno priključeni na prenosni sistem, snabdijevali kod izabranih snabdjevača, u skladu sa ugovorima zaključenim na tržišnim principima (KAP - kod Montenegro Bonus DOO Cetinje, a Željezara, Željeznička infrastruktura i TE „Pljevlja“ sopstvena potrošnja - kod EPCG FC Snabdijevanje), dok su svi ostali kupci nastavili sa snabdijevanjem kod Javnog snabdjevača (EPCG), po regulisanim tarifama koje utvrđuje Agencija.

Tokom 2015. godine, Agencija je u kontinuitetu posvećivala punu pažnju izvršavanju sledećih obaveza:

- U okviru rada na izradi novog zakona o energetici, u skladu sa Trećim energetske paketa propisa EU, predstavnici Agencije su, kroz rad u zajedničkoj Radnoj grupi (čine je predstavnici Ministarstva ekonomije, svih energetske subjekata i Agencije) učestvovali u utvrđivanju novog. Od toga, veliki dio se odnosi na utvrđivanje odredbi koje definišu problematiku tržišta u cjelini, odnosno na kreiranju pravila i principa koji treba da budu prenijeti i razrađeni u tržišnim pravilima i drugim podzakonskim aktima koja uređuju rad tržišta.

- U okviru redovnih aktivnosti vršene su stalne analize izvještajne dokumentacije koju energetske subjekti, u skladu sa uslovima iz licenci, dostavljaju Agenciji, i to:
 - a) mjesečni izvještaji Operatora prenosnog sistema o:
 - pouzdanosti prenosa električne energije,
 - angažovanim pomoćnim i sistemskim uslugama i balansiranju,
 - dodijeljenim prenosnim kapacitetima na međusistemskim vodovima, putem godišnjih, mjesečnih i dnevnih aukcija.
 - b) Mjesečni izvještaji Elektroprivrede Crne Gore, o:
 - uvozu/izvozu električne energije,
 - broju i trajanju prekida u distributivnoj mreži, i
 - fakturisanju realizaciji po kategorijama potrošnje.
 - c) Mjesečni izvještaji Operatora tržišta vezano za stanje na tržištu električne energije, koji sadrže podatke o proizvodnji i potrošnji električne energije u zemlji, prometu na tržištu, zaključenim ugovorima, razmjeni sa drugim sistemima itd.

S obzirom da se otvaranje i razvoj lokalnih (nacionalnih) tržišta i njihovo povezivanje na regionalnom nivou, kao jedan od ključnih ciljeva Sporazuma o formiranju Energetske zajednice u jugoistočnoj Evropi, ne odvija željenom dinamikom, u cilju pospešivanja tih aktivnosti su na drugom Samitu o Zapadnom Balkanu, održanom u Beču 27. avgusta 2015. godine, utvrđene tzv. „blage mjere“ u oblasti energetike, koje podrazumijevaju:

1. Razvoj spot tržišta (tržište dan unaprijed i unutar dnevno tržište);
2. Prekogranično balansiranje;
3. Regionalnu alokaciju (prenosnih) kapaciteta.

Mjere su obavezujućeg karaktera, sa utvrđenom dinamikom i odnose se na svih šest zemalja Zapadnog Balkana. Koordinaciju ukupnih aktivnost će voditi Sekretarijat Energetske zajednice, a za implementaciju Blagih energetskih mjera u Crnoj Gori, formirana je Radna grupa koju čine predstavnici Ministarstva ekonomije (koordinator), Regulatorne agencije za energetiku, Crnogorskog elektroprivrednog sistema, Elektroprivrede Crne Gore i Crnogorskog operatora tržišta električne energije.

3.6. Obnovljivi izvori energije i kogeneracija

Zakonom je propisana obaveza Agencije da u oblasti obnovljivih izvora energije i kogeneracije:

- 1) vrši godišnju analizu udjela obnovljivih izvora energije i kogeneracije u ukupnoj proizvodnji i potrošnji električne energije;
- 2) objavljuje rezultate analiza udjela obnovljivih izvora energije i kogeneracije u ukupnoj proizvodnji i potrošnji električne energije;
- 3) izdaje garancije porijekla proizvođačima električne energije;

- 4) vodi registar izdatih garancija porijekla;
- 5) odobrava status povlašćenog proizvođača;
- 6) vodi registar povlašćenih proizvođača.

Tokom 2015. godine Agencija je izdala rješenja o utvrđivanju statusa povlašćenog proizvođača za šest elektrana, i to za sledeće male hidroelektrane (mHE):

- mHE Bistrica iz Berana, vlasništvo DOO "Hidroenergija Montenegro" Berane, instalisane snage 5600 kW,
- mHE Orah iz Berana, vlasništvo DOO "Hidroenergija Montenegro" Berane, instalisane snage 954 kW,
- mHE Rmuš iz Berana, vlasništvo DOO "Hidroenergija Montenegro" Berane, instalisane snage 474 kW,
- mHE Spaljevići 1 iz Berana, vlasništvo DOO "Hidroenergija Montenegro" Berane, instalisane snage 650 kW,
- mHE Vrelo iz Bijelog Polja, vlasništvo DOO "Synergy" Podgorica, instalisane snage 615 kW,
- mHE Bradavec iz Berana, vlasništvo DOO "Igma Energy" Andrijevića, instalisane snage 954 kW (sa ograničenjem na 400 kVA).

Vlasnici navedenih hidroelektrana su za sve elektrane otvorili korisničke račune u Registru garancija porijekla koji se vodi u Agenciji, nakon čega su se stekli svi potrebni uslovi za izdavanje garancija porijekla. Tokom 2015. godine elektranama je izdato ukupno 10.436 garancija porijekla, i to po elektranama: mHE Jezerštica - 1.181 garancija porijekla, mHE Bistrica - 5.000 garancija porijekla, mHE Orah - 1.574 garancija porijekla, mHE Rmuš - 706 garancija porijekla, mHE Spaljevići 1 - 821 garancija porijekla, mHE Vrelo - 846 garancija porijekla i mHE Bradavec - 335 garancija porijekla.

Navedene garancije su, po zahtjevima vlasnika, prenijete na korisnički račun Crnogorskog operatora tržišta električne energije - COTEE, koji ih je prenio na korisničke račune snabdjevača, Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić i Montenegro Bonusa DOO Cetinje.

Postupajući u skladu sa Odlukom Agencije o sadržaju godišnjeg izvještaja o ostvarenju plana proizvodnje električne energije povlašćenog proizvođača za prethodnu godinu, sva tri povlašćena proizvođača, DOO "Hidroenergija Montenegro" Berane, DOO "Synergy Podgorica" i DOO "Igma Energy" Andrijevića su dostavili godišnje izvještaje o ostvarivanju plana proizvodnje električne energije povlašćenog proizvođača za 2015. godinu.

Agencija je, u skladu sa zakonskim ovlašćenjima, uradila i objavila na internet stranici Analizu udjela obnovljivih izvora energije i kogeneracije u ukupnoj proizvodnji i potrošnji električne energije za 2014. godinu. Analizom je utvrđeno da je iz obnovljivih izvora proizvedeno 1.717.799,59 MWh električne energije, što čini 56,51% od ukupne proizvodnje električne energije u Crnoj Gori, na osnovu čega je utvrđeno da je iz obnovljivih izvora potrošeno 1.539.838,21 MWh električne energije.

3.7. Poslovi Agencije vezani za regulisanje sektora gasa

Agencija ima jednake nadležnosti kako za oblast električne energije, tako i za oblast gasa. Pored činjenice da u Crnoj Gori još uvijek nije izgrađena infrastruktura za gas, Agencija je obavezna da pripremi pravni okvir za regulaciju tržišta gasa koja se očekuje u narednim godinama. U tom smislu, u prethodnom periodu Agencija je aplicirala i dobila od Kraljevine Norveške finansijska sredstva za angažovanje tima eksperata za oblast gasa koji će pripremiti podzakonska akta, koju je Agencija obavezna da donese prema novom zakonu o energetici. Realizacija ovog projekta još uvijek nije okončana zbog postupka izbora tima eksperata koji se vrši u tenderskoj proceduri.

Predstavnici Agencije, su u svojstvu članova Nadzornog odbora za izradu Master plana gasifikacije Crne Gore, čija izrada je započeta krajem 2014. godine u organizaciji Ministarstva ekonomije, pratili izradu dokumenata koja se pripremaju od strane inostranih institucija angažovanih za ovaj zadatak. U 2015. godini finalizirana su dokumenta koja se odnose na potencijalno tržište gasa u Crnoj Gori, prenosni sistem, tarifiranje, potrebe Crne Gore za gasom i mogućnosti snabdijevanja gasom nakon realizacije projekata Transjadranskog i Jadransko-jonskog gasovoda. Ključni dokument Master plan gasifikacije je izrađen i završen u 2015. godini, dok je završetak ovog projekta planiran u 2016. godini, izradom plana projekata za investiranje.

U očekivanju realizacije projekata, Agencija je nastavila da uključuje svoje predstavnike u rad međunarodnih organizacija u cilju sticanja znanja i upoznavanja sa iskustvima funkcionisanja tržišta gasa u zemljama koje ovu oblast regulišu duži niz godina.

3.8. Odlučivanje Agencije po žalbama kupaca električne energije

Zakonom o energetici iz 2010. godine, koji je bio u primjeni u 2015. godini je propisano da Agencija odlučuje po žalbama na:

- 1) akt operatora prenosnog ili distributivnog sistema o odbijanju pristupa, odnosno priključenja na prenosni, odnosno distributivni sistem;
- 2) uslove izdate u saglasnosti za priključenje;
- 3) obračun u slučajevima neovlašćene potrošnje električne energije, i
- 4) žalbe krajnjih kupaca u slučaju obustave isporuke električne energije.

U postupku odlučivanja po žalbama u 2015. godini, od ukupno 142 predmeta za koje je Agencija nadležna, do 31.12.2015. godine riješen je 121. Od toga je 29 žalbi bilo osnovano, te su iste usvojene, 8 žalbi je odbijeno kao neosnovano, u 59 slučajeva donijeti su zaključci iz razloga podnošenja od strane neovlašćenog lica, potrebe prekida zbog rješavanja prethodnog pitanja, neblagovremenosti i dr, dok je 25 žalbi riješeno od strane prvostepenog organa. Postupak po 21 žalbi je prenijet u 2016. godinu.

Takođe, u toku 2015. godine podniet je veći broj podnesaka za koje Agencija nije nadležna, pa su isti odbačeni donošenjem zaključaka o nenadležnosti ili prosleđivanjem na rješavanje nadležnom organu.

3.9. Postupci pred Vrhovnim sudom Crne Gore koji se odnose na presude Upravnog suda donijete u vezi sa odlukama o odobravanju regulatorno dozvoljenog prihoda, cijena i tarifa

Vrhovnom sudu Crne Gore, u 2015. godini, podnijeto je šest zahtjeva za vanredno preispitivanje presuda Upravnog suda, koje su donijete po tužbama izjavljenim na odluke Agencije u vezi sa utvrđivanjem regulatorno dozvoljneog prihoda, cijena i tarifa, i to: četiri od strane Mreže za afirmaciju nevladinog sektora - MANS i dvije od strane Željezare AD Nikšić.

Zahtjevi MANS-a su podnijeti u vezi sa sljedećim presudama, i to:

- 1) Presudom U.br. 2628/14 od 04.06.2015. godine, kojom je odbijena tužba podnijeta na Odluku o odobravanju naknada i cijena koje plaćaju proizvođači električne energije priključeni na prenosni sistem Crnogorskom elektroprenosnom sistemu AD Podgorica za angažovanje prenosnog kapaciteta, broj 14/358-17 od 08.08.2014. godine;
- 2) Presudom U.br. 2717/14 od 18.02.2015. godine, kojom je odbijena tužba podnijeta na Odluku o utvrđivanju iznosa korekcije naknade Elektroprivredi Crne Gore AD Nikšić za Javnog snabdjevača, broj 14/358-17 od 08.08.2014. godine;
- 3) Presudom U.br. 2218/14 od 25.03.2015. godine, kojom je odbijena tužba podnijeta na Odluku o utvrđivanju iznosa korekcije regulatorno dozvoljenog prihoda i cijena Elektroprivredi Crne Gore AD Nikšić za operatora distributivnog sistema, broj 14/1265-16 od 03.07.2014. godine; i
- 4) Presudom U.br. 2192/14 od 24.06.2015. godine, kojom je odbijena tužba podnijeta na Odluku o trajanju drugog regulatornog perioda, broj 14/1667-2 od 18.06.2014. godine.

Od četiri zahtjeva koje je podnio MANS Vrhovni sud je presudom odbio tri zahtjeva dok je jedan usvojio. U ponovnom postupku koji je sproveden pred Upravnim sudom tužba je odbačena kao neosnovana.

Zahtjevi Željezare AD Nikšić su podnijeti u vezi sa sljedećim presudama:

- 1) Presudom U.br. 1692/14 od 07.05.2015. godine, kojom je odbijena tužba podnijeta na Odluku, broj 14/842-2 od 03.04.2014. godine, o izmjeni odluke o odobravanju regulatorno dozvoljenog prihoda Elektroprivredi Crne Gore AD Nikšić za javnog snabdjevača, broj 14/795-1 od 27.03.2014. godine; i
- 2) Presudom U.br. 2213/14 od 15.05.2015. godine, kojom je odbijena tužba podnijeta na Odluku o utvrđivanju tabela sa cijenama za električnu energiju, broj 14/1739-2 od 11.07.2014. godine.

Zahtjevi koji su podnijeti od strane Željezare AD Nikšić su usvojeni od strane Vrhovnog suda i postupci su u toku pred Upravnim sudom.

3.10. Nadzor nad radom energetske subjekata

U skladu sa ovlaštenjima datim Zakonom o energetici iz 2010. godine i Pravilima o načinu i uslovima za izdavanje, izmjenu i oduzimanje licenci za obavljanje energetske djelatnosti, Agencija je tokom 2015. godine vršila nadzor nad radom energetske subjekata. Sve aktivnosti sprovedene su u skladu sa Planom rada Agencije za 2015. godinu.

a) Elektroenergetski sektor

U elektroenergetskom sektoru kontrolisani su svi licencirani subjekti, i to:

- Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić, kao imalac licenci za djelatnosti: proizvodnje, snabdijevanja i distribucije električne energije,
- Crnogorski elektroprenosni sistem AD Podgorica, kao imalac licence za djelatnost prenosa električne energije,
- Montenegro Bonus DOO Cetinje, kao imalac licence za djelatnost snabdijevanja električnom energijom, i
- Crnogorski operator tržišta električne energije DOO Podgorica, kao imalac licence za djelatnost organizovanja tržišta električne energije.

Kontrole navedenih subjekata vršene su neposredno na licu mjesta i na sastancima održanim u prostorijama Agencije, a predmeti kontrola su između ostalog bili:

- realizacija planova investicija za 2014. godinu;
- pripreme za otvaranje maloprodajnog tržišta električne energije;
- dnevni programi rada EES (vozni redovi) i obračun energetske odstupanja;
- ugovori i saradnja sa učesnicima na tržištu;
- zaključivanje ugovora sa kupcima ili drugim energetske subjektima, u skladu sa Zakonom, Tržišnim pravilima i licencom;
- primjena regulatornog kontnog plana;
- parametri kvaliteta snabdijevanja električnom energijom;
- dostignuti stepen pravnog razdvajanja operatora distributivnog sistema;

Na licu mjesta izvršeno je 17 kontrola licenciranih subjekata po navedenim temama, od čega 14 kontrola kod Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić, dvije kontrole kod Crnogorskog elektroprenosnog sistema AD Podgorica i jedna kontrola kod Crnogorskog operatora tržišta električne energije DOO Podgorica.

Posredno, kontrola je vršena kroz stalnu analizu periodične i povremene izvještajne dokumentacije, koju su energetske subjekti dužni da dostavljaju Agenciji, a koja se odnosila na:

- pripremljenost pojedinih proizvodnih objekata za pružanje pomoćnih i sistemskih usluga;
- izradu studije smanjenja gubitaka;
- evidenciju indirektnih potrošača;

- realizaciju projekta zamjene brojila;
- kompenzacione programe i planove;
- funkcionisanje sistema za pružanje usluga korisnicima (uključujući registar žalbi i prigovora kupaca, izvještaje o postupanju po žalbama);
- potrošnju energije, uvoz i izvoz električne energije;
- programe efikasnosti poslovanja;
- izvršavanje podsticajnih mjera u oblasti obnovljivih izvora energije, uključujući uslove i cijene za priključenje novih proizvođača na prenosne i distributivne sisteme;
- primjenu propisa o prekograničnoj razmjeni energije, kao i rad i poslovanje subjekata koji vrše aukcijsku dodjelu prekograničnih kapaciteta;

Svaka izvršena kontrola rezultirala je izvještajem o izvršenoj kontroli, koji sadrži ocjenu ispunjenosti uslova poslovanja predviđenih Zakonom i podzakonskim aktima, kao i predlog aktivnosti koje subjekat treba da preduzme da bi otklonio eventualno uočene nedostatke.

b) Sektor nafte i gasa

U sektoru nafte i gasa kontrole su vršene u sjedištima društava i objektima u kojima se obavljaju licencirane djelatnosti. Kontrole su obuhvatale uvid u poslovanje i analizu poslovanja subjekata u odnosu na uslove propisane izdatim licencama.

Izvršeno je 60 kontrola, i to: 26 kontrola u sjedištima društava, 30 na benzinskim stanicama, tri na jahting servisima i jedna kontrola na skladišnim instalacijama u Baru.

U sjedištima društava kontrola se odnosila na sljedeće:

- provjera načina vršenja nabavke naftnih proizvoda i pregled odgovarajuće prateće dokumentacije, kao i dokumentacije vezane za transportna sredstva;
- provjera poštovanja obaveze poslovanja isključivo sa licenciranim subjektima;
- eventualne izmjene u odnosu na podatke dostavljene prilikom podnošenja zahtjeva za izdavanje licence, odnosno od dana vršenja poslednje kontrole od strane predstavnika Agencije i
- upoznavanje sa zatečenim stanjem na maloprodajnim objektima i druga pitanja od značaja za što kvalitetnije pružanje usluga korisnicima.

Na benzinskim stanicama, odnosno drugim objektima na kojima se obavlja licencirana djelatnost (jahting servisi i instalacije), kontrola je obuhvatala uvid u sledeću dokumentaciju:

- potvrde i uvjerenja o položenom stručnom ispitu za lica koja obavljaju poslove tehničkog rukovođenja, održavanja, eksploatacije i rukovanja energetskim objektima;
- zapisnike o kontroli aparata za točenje tečnih goriva i/ili TNG;
- otpremnice na osnovu kojih je primljeno gorivo i/ili TNG, sa posebnim osvrtom na poštovanje obaveze poslovanja samo sa licenciranim subjektima;

- sertifikate o kvalitetu goriva i/ili tečnog naftnog gasa;
- potvrde o kontroli protivpožarnih aparata;
- tabele zapremine za rezervoare i
- izvještaje o periodičnom pregledu električne i gromobranske instalacije.

Nakon kontrola, sačinjavani su izvještaji sa ocjenom poštovanja uslova propisanih licencama i, u slučajevima utvrđenih nepravilnosti, upućivana su upozorenja o kršenju licenci sa rokom i obavezom otklanjanja istih. Utvrđene nepravilnosti su blagovremeno otklonjene.

3.10.1. Pravno razdvajanje Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić - izdvajanje operatora distributivnog sistema

Pravno razdvajanje operatora distributivnog sistema iz Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić je jedan od uslova za razvoj maloprodajnog tržišta električne energije, pojavu novih snabdjevača, kao i početni uslov za obezbjeđivanje nediskriminatornog odnosa operatora distributivnog sistema prema snabdjevačima električne energije.

Ranije započete aktivnosti EPCG na pravnom razdvajanju su se nastavile i u toku 2015. godine, u kojoj su izvršeni značajni pomaci ka konačnom sprovođenju ove obaveze. Agencija je, u skladu sa zakonskim ovlašćenjima, kroz niz kontrola, pratila dinamiku realizacije razdvajanja, koju je u 2015. godini karakterisalo nastojanje ovog subjekta da se izvrše sve radnje koje će omogućiti sprovođenje razdvajanja u roku koji je utvrđen novim Zakonom o energetici. Realno je očekivanje da će se do kraja aprila tekuće godine formirati novo privredno društvo koje će obavljati djelatnost distribucije električne energije. S obzirom da društvo osniva EPCG, i da je novo društvo dio vertikalno integrisanog subjekta, za naredni period ostaje obaveza Agencije da prati rad novog subjekta i preduzima mjere u cilju obezbjeđivanja potrebnog nivoa njegove nezavisnosti, u skladu sa Zakonom.

3.11. Institucionalno jačanje Agencije

Za izvršavanje obaveza koje su u nadležnosti Agencije neophodno je stalno unaprjeđenje znanja i sposobnosti svih zaposlenih, čime se ujedno unapređuje i funkcionisanje Agencije kao institucije. Na taj način Agencija institucionalno jača i obezbjeđuje viši nivo stručnosti i efikasnosti u svom poslovanju.

U kontekstu navedenog, Agencija teži da zaposlenima obezbijedi prisustvo i učešće na radionicama, seminarima, radnim grupama i na nacionalnom i međunarodnom nivou, koji za predmet imaju regulaciju energetskeg sektora.

Neophodno je ukazati da je u izvještajnom periodu u Agenciji bilo 30 zaposlenih. Odbor Agencije je radio sa dva člana što je otežavalo funkcionisanje Odbora, jer je člana Odbora kojem je mandat istekao u maju 2014. godine, Skupština Crne Gore imenovala tek 29.12.2015. godine.

3.12. Međunarodne aktivnosti

Bitan dio rada Agencije odnosi se na međunarodne obaveze i aktivnosti, ne samo prisustvovanjem skupovima na kojima se prezentiraju iskustva iz energetskeg sektora regiona, već kroz učešće u radu institucija koje se bave regulacijom energetike u Evropi.

Zaposleni u Agenciji prisustvovali su, između ostalog, na veoma značajnim događajima poput svjetskog foruma energetske regulacije, savjetovanja makedonskog komiteta za velike energetske sisteme, REMOO konferencije, te na samitu ENTSO E, na kojima se raspravljalo o ključnim pitanjima razvoja sistema, pouzdanog snabdijevanja potrošača, unapređenja efikasnosti, te implementaciji paketa energetske propisa i usklađivanja na nacionalnom nivou.

Energetska zajednica, kao nosilac ugovornih obaveza jugoistočne Evrope kojoj pripada i Crna Gora je prioritet angažovanja Agencije u dijelu regionalne saradnje. Osim toga, Agencija učestvuje u radu Asocijacije mediteranskih regulatora za električnu energiju i gas (MEDREG), Savjeta Evropskih energetskeg regulatora (CEER) i Asocijacije akreditacionih tijela (AIB) koja izdaje garancije porijekla za proizvedenu energiju.

Energetska zajednica (Energy Community - EC)

Potpisivanjem Ugovora o osnivanju Energetske zajednice Crna Gora je prihvatila obaveze u realizaciji ciljeva ove zajednice, kroz aktivno učešće u radu svih njenih organa i sprovođenje direktiva u oblasti energetike. U desetogodišnjem radu, Energetska zajednica je stvorila put ka snažnoj promociji konkurentnog, efikasnog i održivog regionalnog tržišta električne energije.

Pored Ministarskog Savjeta i Stalne grupe na visokom nivou, značajna institucija Energetske zajednice je Regulatorni Odbor (ECRB), koji stvara regulatorni okvir za sve učesnike na tržištu električne energije i gasa, harmonizovan za cijeli region, sa posebnim ciljem uspostavljanje konkurentnog tržišta, postavljanja visokog standarda za zaštitu potrošača, te omogućavanje investiranja.

U realizaciji ovih ciljeva, Regulatorni odbor je u posmatranom periodu objavio Preporuke za usvajanje izmijenjenih Aukcijskih pravila za jugoistočnu Evropu donijetih od strane Kancelarije za koordinirane aukcije jugoistočne Evrope, Preporuke za regulatorne investicione podsticaje za projekte od interesa za energetskeg zajednicu vezane za rizik, kao i Kritički osvrt na nezavisnost regulatora u Energetskoj zajednici.

Regulatorni Odbor ostvaruje uspješnu saradnju sa Agencijom za saradnju energetskeg regulatora (Agency for the Cooperation of Energy Regulators, ACER) i Savjetom evropskeg energetskeg regulatora Council of European Energy Regulators, CEER), što dodatno doprinosi usklađivanju stavova i razmjeni znanja i iskustva sa regulatorima iz Evropske unije.

Regulatornim odborom Energetske zajednice treću godinu za redom predsjedava član Odbora ove Agencije.

Za uspješan rad ovog organa formiraju se stalne i povremene radne grupe u čijem radu učestvuju i predstavnici Agencije.

Radna grupa za kvalitet usluga i zaštitu potrošača u posmatranom periodu je radila na unapređenju kvaliteta snabdijevanja energijom, razvoju maloprodajnih tržišta i zaštiti potrošača. Kvalitet snabdijevanja električnom energijom je bitan element zaštite kupaca, pa je fokus rada grupe bio na prikupljanju podataka za uporedni izvještaj. Druga značajna aktivnost grupe se odnosila na analizu razvoja i kriterijume ulaska na maloprodajno tržište. Radna grupa je pripremila izvještaj "Maloprodajna tržišta električne energije i gasa u Energetskoj zajednici".

Pored aktivnosti u okviru radne grupe za potrošače, u kojoj je pažnja posvećena kupcima električne energije, predstavnici Agencije su učestvovali i u radu grupe za električnu energiju. Aktivnosti u okviru grupe su naročito bile fokusirane na otvaranje veleprodajnog tržišta, balansiranje, analizu transparentnosti i monitoring tržišta, i konstantno praćenje realizacije ovih aktivnosti.

Činjenica da u Crnoj Gori još uvijek nema infrastrukture za gas, nije bila razlog da se ne učestvuje u radu radne grupe koja prati ovu oblast energetike, posebno iz obaveze Agencije da pripremi i donese podzakonska akta iz oblasti gasa. Radna grupa za gas se bavila praćenjem veleprodajnog i maloprodajnog tržišta gasa u zemljama članicama kod kojih postoji razvijena regulacija ovog energenta. Tokom posmatranog perioda, ova grupa se fokusirala na koordinaciju sa grupom za gas koju čine zemlje Evropske unije, kako bi se kroz pilot projekte definisale opcije za integraciju tržišta zemalja Energetske zajednice i Evropske unije.

Osim navedenih aktivnosti, Energetska zajednica je pružala konsultantsku podršku u izradi i usklađivanju nacrtu zakona o energetici i zakona o prenosnim sistemima za prekograničnu razmjenu električne energije i prirodnog gasa, sa Trećim paketom energetske propisa.

Obaveza Sekretarijata Energetske zajednice je da, između ostalog, svake godine Parlamentu zemlje članice prezentira godišnji Izvještaj o implementaciji Sporazuma (dostignuti napredak i otvorena pitanja). Direktor Sekretarijata je Odboru za ekonomiju, finansije i budžet Skupštine Crne Gore, na sastanku kojem je prisustvovao i predstavnik Agencije, predstavio zaključke ovog izvještaja u dijelu koji se odnose na energetske sektor Crne Gore.

Asocijacija mediteranskih regulatora za električnu energiju i gas (Mediterranean Energy Regulators - MEDREG)

Tokom 2015. godine predstavnici Agencije su doprinijeli radu Asocijacije mediteranskih regulatora za električnu energiju i gas, kroz sudjelovanje u radnim grupama, davanjem relevantnih informacija o energetske sektoru i regulatornoj praksi u Crnoj Gori, kao i davanjem komentara na nacрте dokumenta.

Radna grupa za električnu energiju aktivno je radila na nadzoru mediteranskog tržišta električnom energijom, razmatranju mogućnosti povezivanja odvojenih nacionalnih tržišta izgradnjom interkonektivnih dalekovoda i kreiranja zajedničkog tržišta električne energije, razmatranju metodologija za procjenu investicionih planova i investicionih projekata, kao i na saradnji sa organizacijama sličnog djelokruga aktivnosti.

U dijelu rada ove asocijacije koji se odnosi na gas aktivno se radilo na izradi dokumenta "Smjernice dobre prakse", koje bi mogle da dovedu do integrisanog, konkurentnog, sigurnog i efikasnog tržišta gasa u regionu. Takođe, grupa je radila na izradi dokumenta „Ocjena indikatora konkurentnosti i tržišnih cijena gasa u zemljama članicama MEDREG-a“, kao i na formiranje operativne platforme za razmjenu informacija i podataka vezanih za tržišta gasa mediteranskih zemalja.

Promovisanjem obnovljivih izvora energije, energetske efikasnosti i razvojem obnovljivih izvora energije na Mediteranu bavila se radna grupa za obnovljive izvore, fokusiranjem na legislativu i regulatorne mehanizme. Ova grupa je tokom 2015. godine organizovala internet konferenciju na temu garancija porijekla i zelenih sertifikata sa regulacionih i legislativnih aspekata. Takođe, ova grupa tokom 2015. godine je objavila uporedni izvještaj energetskih podataka, legislative i regulatornog okvira.

Aktivnosti radne grupe za potrošače su u 2015. godini bile su usmjerene na dvije glavne teme, i to na veći stepen informisanosti potrošača i analizu statusa ranjivih kupaca. Da bi se omogućila bolja informisanost potrošača, sačinjena je brošura koja sadrži informacije o pravima potrošača na priključenje na distributivni sistem, isporuku energije, informisanost o cijenama usluga, dostavljanje računa, upozorenja prije isključenja i slično. U dijelu aktivnosti oko ranjivih kupaca, izvršena je analiza o postojećim načinima zaštite ovih potrošača u zemljama članicama, sa ciljem promovisanja najbolje prakse i primjene iste u ostalim članicama.

U posmatranom periodu, kroz aktivnosti grupe zadužene za praćenje institucionalnih pitanja u kontinuitetu se vršila procjena regulatornih okvira i institucija, nadležnosti i specifičnih tema koje se odnose na načine rješavanja sporova, uspostavljanje procesa razmjene znanja i informacija.

Pored aktivnosti u radu navedenih organizacija, Agencija je, u svojstvu posmatrača, bila uključena u rad Savjeta Evropskih energetskih regulatora, kroz analizu dokumenata urađenih od strane ovog tijela, kako bi pratila dešavanja na evropskoj regulatornoj sceni i bila spremna da budućem periodu aktivno učestvuje i saraduje sa regulatorima iz zemalja Evropske unije.

Evropske integracije

Agencija je, preko svojih predstavnika u radnim grupama za pripremu pregovora o pristupanju Crne Gore Evropskoj uniji za oblast pravnih tekovina koje se odnose na pregovaračka poglavlja: Poglavlje 8 – Konkurencija, Poglavlje 15 – Energetika, Poglavlje 21 – Trans-evropske mreže i Poglavlje 28 – Zaštita potrošača i zdravlja, pratila aktivnosti iz ove sfere angažovanja Crne Gore.

Agencija je učestvovala u izradi Priloga izvještaju Evropske Komisije o napretku Crne Gore u periodu 01.10. 2014 – 01.04.2015. godine i 01.04 – 01.10.2015. godine.

Predstavnici Agencije su u junu prisustvovali sastanku Podkomiteta za transport, energetiku, životnu sredinu i regionalnu politiku Evropske Komisije. Povod sastanka je bila diskusija o konkurenciji i unutrašnjem energetskom tržištu, sigurnosti snabdijevanja i nacionalnim izvorima energije, obnovljivim izvorima energije i energetske efikasnosti. Rad Radne grupe za Poglavlje 15 – Energetika krunisan je otvaranjem ovog poglavlja krajem 2015. godine.

3.13. Ostali poslovi

3.13.1. *Izrada godišnjih izvještaja i planova koje razmatra i usvaja Skupština Crne Gore*

Zakonom propisane obaveze Agencije sačinjavanja planova i izvještaja čine značajno poslovno angažovanje svih zaposlenih. U 2015. godini Agencija je utvrdila i dostavila Skupštini Crne Gore na razmatranje i usvajanje, sledeća dokumenta:

- 1) Predlog Finansijskog izvještaja sa Izvještajem o radu za 2014. godinu;
- 2) Izvještaj o stanju energetskog sektora za 2014. godinu; i
- 3) Predlog Finansijskog plana sa Planom rada za 2016. godinu.

3.13.2. *Postupanje po zahtjevima subjekata za slobodan pristup informacijama*

Postupajući u skladu sa Zakonom o slobodnom pristupu informacijama ("Službeni list CG", br. 44/12) i Zakonom o opštem upravnom postupku ("Sl. list RCG", broj 60/03 i "Sl. list CG", broj 32/11), Agencija kao organ vlasti, omogućava pristup cjelokupnoj ili dijelu informacije, koju posjeduje, osim u slučajevima zaštite interesa predviđenim navedenim zakonom. Na taj način Agencija doprinosi još većem nivou transparentnosti svoga poslovanja. Na obradi zahtjeva za slobodan pristup informacijama, identifikovanju i prikupljanju dokumentacije kojoj se omogućava pristup i obavljanju drugih pravno - administrativnih poslova, postoji koordinisani rad između lica koje je zaduženo za rješavanje po zahtjevima za pristup informacijama i zaposlenih u stručnim službama Agencije.

U 2015. godini Agenciji je podniet 51 zahtjev za slobodan pristup informacijama, od kojih je 45 od strane NVO Mreža za afirmaciju nevladinog sektora (MANS), a 6 od drugih lica, i većinom zahtjeva je tražen pristup obimnijem broju informacija (dokumentacije). Po podnijetim zahtjevima postupljeno je na sledeći način:

- po 17 zahtjeva su donijeta rješenja kojima se odobrava pristup informacijama u cjelini;
- po 13 zahtjeva su donijeta rješenja kojima se odobrava pristup dijelu informacije, dok se pristup ostalom dijelu informacija istim rješenjima zahtjev odbija, jer Agencija ne posjeduje traženu informaciju ili se podnosioc zahtjeva obavještava gdje može naći informaciju ili da je informacija već ranije dostavljena podnosiocu;
- po 10 zahtjeva su donijeta rješenja kojima se zahtjev odbija, jer Agencija ne posjeduje traženu informaciju ili drugi organ vlasti ne dozvoljava pristup istoj;
- po 2 zahtjeva su donijeti zaključci kojima se zahtjev odbacuje, jer je po istom zahtjevu ranije odlučeno odnosno zbog nenadležnosti,
- na 7 zahtjeva je odgovoreno obavještenjem, i
- 2 zahtjeva su prenijeta u 2016. godinu.

4. REZIME

Podnošenjem predmetnog izvještaja Skupštini Crne Gore prezentuje se finansijsko poslovanje i rad Agencije u 2015. godini, prema obavezama koje su utvrđene zakonskim i podzakonskim aktima, kao i onim utvrđenim Planom rada Agencije za 2015. godinu.

U Finansijskom dijelu izvještaja dat je prikaz upotrebe novčanih sredstava obezbijeđenih, u skladu sa Zakonom, za pokrivanje odobrenih troškova. Agencija je u 2015. godini ostvarila prihod odnosno priliv, u iznosu od 1.430.978,04 €, a troškove, odnosno odliv, u iznosu od 1.098.926,86 €. U 2016. godinu prenešena su sredstva u iznosu od 447.753,77 € koja se sastoje od sredstava prenesenih iz 2012, 2014. godine, kao i ostvarenog viška u 2015. godini.

U Budžet Crne Gore Agencija je 01.04.2016. godine prenijela iznos od 389.753,77€, dok je ostatak iznosa od 58.000 € kao odobrena rezerva po Planu za 2015. godinu ostao na računu Agencije.

Tokom 2015. godine ovlašćeni predstavnici Agencije su bili aktivno uključeni u rad Radne grupe Ministarstva ekonomije, sa zadatkom izrade novog zakona o energetici, u potpunosti usklađenog sa Trećim energetskegim paketom propisa EU.

U 2015. godini, stepen razvijenosti tržišta električne energije u Crnoj Gori ostao je na nivou s kraja 2013. godine, odnosno nijesu se pojavili novi snabdjevači, niti je došlo do promjene u načinu snabdjevanja krajnjih kupaca. To znači da su se svi kupci koji su direktno priključeni na prenosni sistem, snabdijevali kod izabranih snabdjevača, u skladu sa ugovorima zaključenim na tržišnim principima (KAP - kod Montenegro Bonus DOO Cetinje, a Željezara AD Nikšić, Željeznička infrastruktura AD Podgorica i TE „Pljevlja“ sopstvena potrošnja - kod EPCG FC Snabdijevanje), dok su svi ostali kupci nastavili sa snabdijevanjem kod Javnog snabdjevača (EPCG), po regulisanim tarifama koje utvrđuje Agencija.

Za obavljanje djelatnosti u oblasti nafte i gasa, tokom 2015. godine, Agencija je izdala ukupno 29 novih licenci, izvršene su izmjene 17 izdatih licenci, a oduzeto je 15 licenci. Kod licenciranih subjekata Agencija je vršila kontrole u skladu sa Planom kontrola za 2015. godinu.

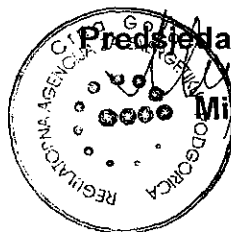
Nadzor je vršen i u elektroenergetskom sektoru, kroz koji je praćeno zaključivanje ugovora o učestvovanju na tržištu, pripremu dnevnih i nedjeljnih programa proizvodnje, razmjene i potrošnje električne energije (vozni redovi), zaključivanje ugovora o balansnoj odgovornosti i ugovora o finansijskom poravnanju sa učesnicima, kao i obračune odstupanja od vozni redova i obračune finansijskih poravnanja među učesnicima, kod Crnogorskog operatora tržišta električne energije DOO Podgorica koji obavlja djelatnost organizovanja i upravljanja tržištem električne energije u Crnoj Gori. Takođe nadzor je vršen i nad radom Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić, kao imaoca licence za djelatnosti proizvodnje, snabdijevanja i distribucije električne energije, Crnogorskog elektroprenosnog sistema AD Podgorica, kao imaoca licence za djelatnost prenosa električne energije, Montenegro bonus-a DOO Cetinje, kao imaoca licence za djelatnost snabdijevanja električnom energijom i Crnogorskog operatora tržišta električne energije DOO Podgorica, kao imaoca licence za djelatnost organizovanja tržišta električne

energije. O svim izvršenim kontrolama sačinjeni su izvještaji i preduzimate mjere ukoliko su uočene nepravilnosti.

Izvještaj takođe obuhvata i pregled međunarodnih aktivnosti predstavnika Agencije, koje unapređuju institucionalno jačanje Agencije, posebno za oblast tržišta električne energije, oblast gasa i obnovljivih izvora energije.

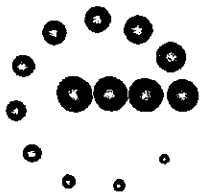
Broj: 16/1250-2

U Podgorici, 21. april 2016. godine

Predsjedavajući Odbora Agencije

Miroslav Vukčević

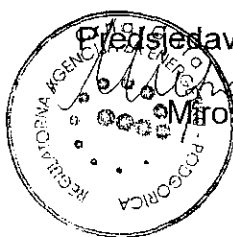
Crna Gora
Regulatorna agencija
za energetiku
Broj: 16/1250-4
Podgorica, 21.04.2016. godine

Na osnovu člana 67 st. 3 i 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list Crne Gore", broj 20/14), a u vezi člana 54 stav 4 Zakona o energetici ("Službeni list Crne Gore", broj 5/16), i člana 13 stav 1 tačka 17 Statuta Regulatorne agencije za energetiku ("Službeni list Crne Gore", broj 15/16), Odbor Agencije, na sjednici održanoj dana 21.04.2016. godine, donio je

ODLUKU

o određivanju predstavnika Regulatorne agencije za energetiku koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri usvajanja Prijedloga Finansijskog izvještaja sa Izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku za 2015. godinu

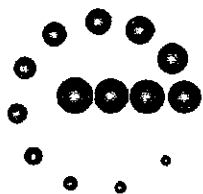
Za predstavnike Regulatorne agencije za energetiku, koji će učestvovati u skupštinskoj proceduri razmatranja i usvajanja Prijedloga Finansijskog izvještaja sa Izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku za 2015. godinu, određuju se Miroslav Vukčević, Predsjedavajući Odbora Agencije, i Novak Medenica, Izvršni direktor Agencije.

Predsjedavajući Odbora Agencije
Miroslav Vukčević
Miroslav Vukčević

Dostaviti:

- Ministarstvu finansija,
- A/a.

Crna Gora
Regulatorna agencija
za energetiku
Broj: 16/1250-3
Podgorica, 21.04.2016. godine

Na osnovu člana 54 stav 5 Zakona o energetici ("Službeni list Crne Gore", broj 5/16), člana 67 st. 3 i 4 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti ("Službeni list Crne Gore", broj 20/14), i člana 13 stav 1 tačka 17 Statuta Regulatorne agencije za energetiku ("Službeni list Crne Gore", broj 15/16), Odbor Agencije, na sjednici održanoj 21.04.2016. godine, donio je

ODLUKU

O UTVRĐIVANJU PRIJEDLOGA FINANSIJSKOG IZVJEŠTAJA SA IZVJEŠTAJEM O RADU REGULATORNE AGENCIJE ZA ENERGETIKU ZA 2015. GODINU

1. Utvrđuje se Prijedlog Finansijskog izvještaja sa Izvještajem o radu Regulatorne agencije za energetiku za 2015. godinu i dostavlja Ministarstvu finansija na dalji postupak, u skladu sa zakonom.
2. Odluka stupa na snagu danom donošenja.

Predsjedavajući Odbora Agencije

Mirolav Vukčević

Dostaviti:

- Ministarstvu finansija;
- A/a.